

Overweging bij Johannes 2: 23 – 3: 16

Zondag 26 mei 2024

Ds. Dick Snijders

Gemeente van Christus,

“In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.”

Met deze woorden begint de bijbel, water en Geest.

Vanuit dit begin is het niet moeilijk om te begrijpen wat het betekent dat we uit water en Geest geboren moeten zijn.

De twee krachten van waaruit alles is ontstaan.

Schepping en herschepping.

Water is het begin van de schepping, maar het is woest en doods als het niet in beweging gebracht wordt door de scheppende kracht van God.

God scheidt het licht, het land, de ruimte, de dieren en de mensen.

“God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was.”

De natuurlijke krachten volgen hun wetmatigheden.

Het is de beweging van de Geest die het zeer goed maakt.

God heeft zich door de Pinkstergeest ten volle geopenbaard.

We benoemen God als Vader, als Zoon en als Heilige Geest.

Jezus is als de Zoon het centrum; Hij noemt God zijn Vader en het is zijn Geest die ons aanraakt.

God is één en toch wordt Hij in drie personen of krachten herkend:

als de Schepper van alle dingen, de Kracht achter alle krachten,

als de leraar van de gerechtigheid en als de Geest die ons bezielt.

Zo is Hij overal en altijd aanwezig: boven de mens, naast de mens en in de mens.

Zo heeft de kerk vanouds de ervaring van God en de openbaring door God op formule gebracht.

Zo'n formule of dogma geeft houvast.

Dat is mooi.

En tegelijk is dat helemaal niet mooi.

Als wij over God spreken, weten we niet goed waarover we spreken.

Als we denken dat we met zo'n formule de absolute waarheid

verkondigen, dan ontstaan er brokken.

Dat blijkt uit de geschiedenis van de Kerk.

Er zijn slachtoffers gevallen bij de strijd om dit dogma en dat kan nooit de bedoeling zijn.

Wat we ermee proberen te zeggen kan eigenlijk niet gezegd worden.

De Geest is immers als de wind waarvan we het geluid horen en waarvan we de kracht voelen,

maar waarvan we niet weten waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat.

Wie kan met deze tekst in zijn bijbel nog zeggen dat hij precies weet hoe het zit?

Wanneer we het verhaal van de ontmoeting van Jezus met Nicodemus rustig overdenken, dan kunnen we het gevoel krijgen dat er voor een breder publiek gesproken wordt.

Het is een soort van catechismus met vragen en antwoorden.

Nicodemus stelt de vragen om Jezus de antwoorden te laten geven over wie Hij is en waar Hij vandaan komt.

Er wordt een statement gemaakt.

Met dit verhaal wil de jonge christelijke kerk duidelijk maken waar zij staat.

Dat doet zij door middel van uitspraken uit de mond van Jezus.

Jezus is de absolute autoriteit.

Jezus heeft een wijsheid gebracht die meer omvat dan alleen de opgetelde levenservaring van alle mensen bij elkaar.

Deel krijgen aan deze wijsheid is zo ongeveer als het binnentreden in een andere dimensie van het bestaan.

Het is niets meer of minder dan een nieuwe geboorte.

Het evangelie spreekt over opnieuw geboren worden, maar nu van bovenaf.

Het gaat er niet om ons leven weer helemaal over te doen, om weer als een klein kind opnieuw te beginnen.

En toch gaat het daar wel een beetje over.

Wat onnozel, naïef, hoopvol zien we uit naar het nieuwe begin van God met de mensen, zonder het al van tevoren in te vullen, zonder al te weten waarop het zal uitdraaien.

Inzicht is nooit een vast bezit, maar ontvouwt zich telkens wanneer we het nodig hebben.

Als we vanuit het weten en de ervaring spreken, klinken de oordelen, vooroordelen, vermoedens en verwachtingen door elkaar:

We weten het zo goed,

terwijl we komen in de nacht, in de duisternis, als er ons nog geen licht is opgegaan en het ons nog niet helder is geworden.

Kan uit Nazareth iets goeds voortkomen?

Ga maar na, dat uit Galilea geen profeet opstaat.

En zo geven we door ons weten en onze ervaring onze eigen ogen en oren, onze eigen hart en ziel de kans niet meer om werkelijk te zien en te verstaan.

Jezus spreekt van geboren worden uit water en geest.

We weten wat er in de bijbel gezegd wordt over geboren worden uit het water.

De aarde is uit het water tevoorschijn gebracht.

Noach werd gered op het water van de grote vloed..

Het volk Israël is droogvoets door het water van de Rode Zee getrokken.

Het volk Israël is het water van de Jordaan overgestoken om het land van belofte te gaan bewonen.

We kunnen ook denken aan het water dat Naäman de Syriër reinigde en het water waaruit Jona gered werd als uit de dood.

Het oude leven leg je af om op te staan in nieuwe hoop en in nieuwe gehoorzaamheid.

Water geeft in de bijbel scheiding aan tussen het oude en het nieuwe.

Geen wonder dat Jezus zegt:

Begrijpt u dit niet, terwijl u een leraar van Israël bent?

Dit is juist het bijzondere en kenmerkende van het verhaal en de geschiedenis van Israël:

Het verhaal van mensen die machteloos waren en die in hun machteloosheid werden bevrijd en toen voorop moesten gaan.

Het verhaal van mensen die weten: Hij heeft mij gehoord.

En toch is het een ander verhaal.

Het gaat niet alleen over het water, het gaat ook over de Geest.

We kunnen ons volgens de woorden van Jezus niet met de massa laten meedrijven.

In wat Jezus zegt komt het op de individuele mens aan.

We moeten zelf keuzes maken.

Bijvoorbeeld de keuze of we onszelf laten dopen.

Of de keuze of we onze kinderen laten dopen.

Of de keuze voor zaken waarvoor we verantwoordelijkheid willen dragen.

Het komt erop aan om in navolging van Jezus de keuzes te maken die tot behoud leiden, tot heil en tot zegen.

God schenkt de wereld zijn gemeente, zijn kerk.

Hij schenkt ieder van ons aan de wereld,

opdat het licht wordt op de aarde en de mensen bevrijd kunnen zijn

- van al wat donker is in de wereld om hen heen,

- van al wat donker is in hun eigen leven,

- van al wat donker is in hun eigen hart.

Om de wereld, om de mens is het God begonnen.

Het is hem begonnen om een wereld en om mensen die zonden met zich meedragen, om mensen met fouten en tekorten.

Het is hem begonnen om een wereld en om mensen die schuld met zich meedragen.

Een andere wereld en andere mensen zijn er niet.

Maar juist voor deze mensen is het licht opgegaan.

Dan is het niet zo belangrijk wat we allemaal weten en of we het geloof op formule kunnen brengen.

Dan is het niet zo belangrijk of we weten wat mensen van oudsher hebben gezegd hoe het allemaal hoort.

Hoe willen we met elkaar verder?

God gaat met ons steeds een nieuwe toekomst in.

Dat is een toekomst van licht en vreugde, waarheen we hoopvol op weg kunnen gaan.

Het Woord is uit de hemel neergedaald en woont in ons als kracht van de Geest.

De Geest is de levengevende kracht van God zelf in het hart van ieder

mens.

Gewone mensen zoals wij krijgen de geest en doen en zeggen
onverwachte dingen,
bevrijd van de druk van het verleden, bevrijd van angst voor de toekomst,
bevrijd van het weten van heden.

Zo kunnen ons de ogen open gaan.

Zo kunnen we komen van de nacht tot de dag;
van het duister in het licht,
tot heil en zegen van onszelf en ieder om ons heen.
- Amen.